

Natuurbeleidsplan

DEN HAAG - Het is alweer ruim een jaar geleden dat we melding maakten van het uitkomen van het Natuurbeleidsplan (DUIN, 1989-2). Wat toen nog gepresenteerd werd als een concept, is ondertussen een regeringsbeslissing geworden, wat wil zeggen dat de regering zich voorgenomen heeft het plan uit te voeren.

In het Natuurbeleidsplan worden de plannen met betrekking tot het natuurbeleid voor de komende 30 jaar gepresenteerd. In het plan wordt grote nationale en internationale waarde toegekend aan het duingebied en wordt veel aandacht besteed aan bescherming van en natuurontwikkeling in dit gebied. Een belangrijk instrument hierbij is de Natuurbeschermingswet. Binnen 8 jaar zal het gehele duingebied onder deze wet moeten vallen.

Dat er knelpunten optreden bij de bescherming van het duin, wordt onderkend. Als één van de expliciete problemen van het duingebied wordt de verdroging ten gevolge van waterwinning genoemd. Ten aanzien van de oplossing voor dit probleem heeft de regering deels het standpunt van Stichting Duinbehoud overgenomen. Het beleid met betrekking tot de drinkwaterwinning is gericht op het terugdringen van de winning van grondwater, het niet verder uitbreiden van de winning in infiltratiegebieden en het omschakelen van oppervlakte-infiltratie naar diepinfiltratie.

Een ander knelpunt is de recreatiedruk. De oplossing van dit probleem zoekt de regering in het afleiden van de druk naar nieuw aan te leggen recreatie-objekten en het nastreven van goede beheers- en zoneringsmaatregelen. Voorzieningen die gepaard gaan met ernstige verstoring zoals motorcrossen en deltavliegen, moeten worden tegengegaan.

Een meer algemeen knelpunt dat duurzame ontwikkeling en bescherming in de weg staat, is de slechte kwaliteit van het milieu. Het is jammer dat het Natuurbeleidsplan beslissingen op dit terrein overlaat aan andere beleidsterreinen zoals landbouw, verkeer en milieu. Deze beleidsterreinen oefenen directe invloed uit op de gesteldheid van de natuur en daarom moeten er vanuit het oogpunt van de natuurbescherming eisen worden gesteld aan deze beleidsterreinen. We betreuren het dan ook dat de regering deze kans om de natuur daadwerkelijk te beschermen gemist heeft.

Tenslotte is het jachtbeleid van de minister een doorn in het oog van Stichting Duinbehoud. De stichting beijvert zich al jaren voor een verbod op de jacht, zeker in gebieden die aangewezen zijn als Natuurbeschermingsgebied zoals binnenkort het hele Nederlandse duingebied. Juist in deze gebieden zou, zoals de naam aangeeft, de natuur beschermd moeten worden. Het afschieten van wild, het verstoren van de rust en het vervuilen van de bodem met lood zoals de regering toestaat, is hiermee niet te verenigen.

Vanzelfsprekend heeft Stichting Duinbehoud gereageerd op de oproep van de vaste commissie voor Landbouw en Natuurbeheer om commentaar te leveren op het Natuurbeleids-

plan. Dit commentaar kan leiden tot moties en kamervragen waarna hopelijk een wijziging van het beleid plaats zal vinden. En dan hangt alles af van de daadwerkelijke realisatie van het plan. L.B.

Strengere voorwaarden voor infiltratie water

DEN HAAG - Namens de Ministers Maij-Weggen en Alders is begin augustus een wetsvoorstel bij de Tweede Kamer ingediend, dat enige wijzigingen in de huidige Grondwaterwet beoogt. Deze wijzigingen moeten de Nederlandse wetgeving beter afstemmen op de Grondwaterrichtlijn van de Europese Gemeenschap. Volgens deze richtlijn is er voor het kunstmatig aanvullen van het grondwater per geval een vergunning vereist, die slechts wordt verleend indien er geen gevaar is voor grondwaterverontreiniging. De huidige Nederlandse Grondwaterwet heeft deze richtlijn nog niet overgenomen.

Om in dit manco te voorzien is nu voorgesteld een infiltratievergunning niet te verlenen voordat de Minister van VROM heeft verklaard, dat daartegen geen bezwaar bestaat uit het oogpunt van bescherming van de bodem. De verklaring wordt in ieder geval geweigerd indien er gevaar is voor verontreiniging van het grondwater.

In een reactie van de Stichting Natuur en Milieu en de Stichting Duinbehoud vragen beide milieu-organisaties de Tweede Kamer om verdere aanscherping van de Grondwaterwet. Zij vragen om een stringenter overgangsregeling: ook de vergunningen voor bestaande infiltraties zouden voorzien moeten worden een verklaring van geen bezwaar met eventueel aanvullende voorschriften. Daarnaast vragen de milieu-organisaties om vernieuwing van de beroepsmogelijkheden in de wet en uitbreiding van de werkingsfeer (Zo zou o.a. ook oeverinfiltratie onder de werking van de wet moeten vallen). M.J.

Natuurbeschermingsraad bekritiseert bosbeleid

UTRECHT - Een groot deel van onze bossen (meer dan 80 %) wil de regering (laten) behouden volgens een meervoudige doelstelling. Dat wil zeggen dat houtteelt, natuurbehoud en openluchtrecreatie tegelijkertijd zo goed mogelijk tot hun recht moeten komen. In de praktijk is er echter nog veel te weinig aandacht voor systemen van bosbeheer waarbij natuurwaarden tot ontplooiing kunnen komen en bewaard blijven, terwijl er toch hout wordt geoogst. De uitvoering van het bosbeleid (subsidieregelingen e.d.) is, ook voor bossen met een meervoudige doelstelling, te eenzijdig gericht op houtteelt.

Dit schrijft de Natuurbeschermingsraad aan de minister van Landbouw, Natuurbeheer en

Visserij in een reactie op het concept-Uitvoeringsprogramma Meerjarenplan Bosbouw.

Ook op andere punten heeft de raad kritiek op het Uitvoeringsprogramma. Zo wordt onvoldoende aandacht besteed aan de ernstige verdroging van bossen en natuurgebieden. De dreiging, die van de verslechterende milieu-omstandigheden uitgaat, wordt in het bosbeleid nog onvoldoende onderkend.

De verschuiving van loofhout naar naalddhout, die volgens het Uitvoeringsprogramma in de komende decennia zal optreden, vindt de raad ongewenst en is strijdig met het bosbeleid van de regering. M.J.

Jachtraad tegen loodhagel

DEN HAAG - In haar advies aan de Minister heeft de Jachtraad gepleit voor het verplicht stellen van alternatieven voor loodhagel. Dit advies werd unaniem uitgebracht. Hiermee heeft ook de Jachtraad duidelijk stelling genomen en het belang van milieubehoud en schone leefomgeving voorop gesteld. In het advies wordt verder ingegaan op de technische invoering van de omschakeling van loodhagel naar andere munitie en wordt aanbevolen de vervanging van loodhagel op EG-niveau aanhangig te maken. M.T.

VEWIN pleit voor prijsmechanisme waterbesparing

RIJSWIJK - Voor het bereiken van besparingen op het gebruik van drinkwater zou de heffing voor waterzuivering en riolering beter kunnen worden gekoppeld aan het gebruik van drinkwater dan aan het aantal inwoners in een huis. Ook de vaste kosten van de drinkwatervoorziening kunnen beter per kubieke meter worden geïnd dan als vastrecht. Het zou bovendien bedrijven verboden moeten worden om hoogwaardig grondwater te gebruiken voor laagwaardige toepassingen als koelwater.

Deze voorstellen staan in een concept-nota van de VEWIN, die ter discussie is toegezonden aan alle waterleidingbedrijven. De VEWIN wil de komende jaren aanzienlijke besparingen bereiken op het verbruik van drinkwater. Want de groei van de laatste jaren kan niet doorgaan zonder aanzienlijke schade aan het milieu, onder andere in de duinen.

Momenteel wordt tweederde van het drinkwater verbruikt in de huishoudens (159 liter per persoon per dag). De rest is zakelijk en industrieel verbruik. Binnen de huishoudens zijn grote besparingen (en vermindering van de groei) mogelijk. Door bij het tandenpoetsen, scheren en wassen de kraan niet meer te laten lopen kan bijvoorbeeld 5 liter per persoon per dag worden bespaard. Op het verbruik van wasmachines en vaatwasmachines kan 10 tot 20 procent worden bespaard als de was en afwas worden opgespaard tot de machine vol is. Het nemen van een bad kost gemiddeld 125 liter, terwijl een flinke douchebeurt niet meer dan 50 liter water kost. Het gebruik van een waterbesparende douchebak kan vervolgens nog eens bijna de helft aan water besparen. Het gebruik van een spaarknop op de speelbak van het toilet betekent,

dat bij kleine behoeften slechts 2,5 in plaats van 8 liter drinkwater wordt verbruikt. De VEWIN acht het zinnig om het verbruik van drinkwater te beïnvloeden via het prijsmechanisme. Echter niet door verhoging van de drinkwaterprijs zelf, maar door koppeling van de heffingen voor waterzuivering en rio-lering aan het drinkwaterverbruik en door de "vastrecht"-kosten om te zetten in een bedrag per kubieke meter. M.J.

Aktie biologische diversiteit

ZEIST - Vorig jaar is het Wereld Natuur Fonds gestart met de actie "biologische diversiteit": een actie om wereldwijd de natuurlijke rijkdom van flora en fauna te behouden. Ook dit jaar loopt deze actie van het WNF door en vraagt zij uw steun. Bijdragen kunt u storten op giro 2464 van het WNF te Zeist o.v.v. "Biologische diversiteit". Giften boven de f60,- worden beloond met het schitterend boek "Ongerept Maleisië".

De opbrengst van de actie wordt gebruikt voor de financiering van 160 projecten over de hele wereld voor het behoud van de rijkdom aan flora en fauna. Eén van die projecten is bijvoorbeeld de bescherming van de Coto Doñana tegen bedreigingen vanuit de omgeving. De Coto Doñana staat wereldwijd bekend als zeer waardevol "wetland" met een uitgestrekt duingebied en wordt o.a. bedreigd door grondwaterwinning in de omgeving door de landbouw. M.J.

WADDENEILANDEN

Fietspad op Vlieland

VLIELAND - Een beslissing lijkt nabij over de aanleg van een extra fietspad op Vlieland over Koospleklid. Dit fietspad zal weliswaar het tracé volgen van een huidig karrespoor, maar is toch omstreden. De schade aan natuur en landschap (extra vergraving en toename recreatieschade) en het feit dat het pad weinig toevoegt aan het huidige fietspadennet op Vlieland, zorgen al voor een jarenlange discussie. Staatsbosbeheer heeft inmiddels aan de Stichting Duinbehoud laten weten akkoord te gaan met aanleg van het fietspad, omdat het ook is opgenomen in het beheersplan. Natuurbeschermers hebben nu hun hoop op de provincie Friesland gevestigd. M.T.

Golfbaan geschorst

AMELAND - Op verzoek van de Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee en nog zes milieu-organisaties heeft de Raad van State de vergunning voor de aanleg van een golfbaan op Ameland geschorst. De milieu-organisaties maken zich grote zorgen over de gevolgen voor natuur en milieu van de aanleg van een golfbaan aan de rand van het duingebied en zijn daarom zeer verheugd over deze uitspraak. Ter zitting is er al op gewezen dat de uitzonderlijk hoge roofvogelstand - met name van Velduil en Blauwe Kiekendief - in het aangrenzende duingebied ernstig gevaar

loopt bij de aanleg van de golfbaan precies op de gronden waar deze vogels hun voedsel zoeken. De milieu-organisaties vinden dit de grootste misser van het milieu-effecten-onderzoek, dat de gemeente Ameland heeft laten uitvoeren.

Bovendien hebben de milieu-organisaties aangevoerd, dat de plannen voor het binnenduintrandgebied van Ameland in zijn geheel moeten worden voorbereid. Het is onterecht de natuurontwikkeling op de lange baan te schuiven en de recreatieplannen, waarvan de golfbaan het belangrijkste onderdeel is, met voorrang uit te voeren, zo stellen zij. De milieu-organisaties hopen dat de gemeente Ameland zich door deze uitspraak gaat beraden op een andere recreatieve inrichting in combinatie met natuurontwikkeling, waarbij de zeldzame roofvogels gespaard zullen blijven. M.J.

NOORD-HOLLAND

Amsterdam wast te vuil

AMSTERDAM - Drie van de vier gezinnen in Amsterdam doseert teveel waspoeder en vervuult daardoor het oppervlaktewater onnodig veel. Dit is één van de conclusies uit een onlangs gehouden enquête, uitgevoerd door het Bureau Onderzoek en Statistiek van de gemeente Amsterdam in opdracht van Gemeentewaterleidingen Amsterdam. Sinds september 1987 levert het hoofdstedelijk waterleidingbedrijf zacht, dus kalkarm, water. Om precies te zijn: water van 8,4 graden "Duitse hardheid". Voor de dosering van waspoeder geldt dan de linker kolom van de doseringstabel op de verpakking, de laagst mogelijke dosering dus. Een juiste wasmiddeldosering en het niet meer gebruiken van wateronthardende poeders, zoals Calgon, levert de consument eenvoudig een besparing op van meer dan zeventig gulden per jaar en belast het milieu veel minder.

Het waterleidingbedrijf maakte dit in 1987 met een grootschalige voorlichtingscampagne bekend. Busstickers, posters, paginagrote advertenties en een folder die in een oplage van meer dan zeshonderdduizend huis-aan-huis bezorgd werd, zorgden er het eerste jaar voor, dat twee op de drie Amsterdamers op de hoogte waren, zo bleek uit een kort na de campagne ingestelde enquête. Die kennis is, blijkt nu, langzaam maar steeds minder mensen bijgebleven.

Het waterleidingbedrijf van Amsterdam wijt de daling van de kennis over het zachte water aan een aantal factoren. Op sommige waspoederverpakkingen is de doseringstabel gewijzigd. In plaats van drie kolommen met doseermogelijkheden worden nog slechts twee kolommen vermeld. Ook het zogenaamde "indikken" en "concentreren" van wasmiddelen zorgt voor verwarring, evenals de introductie van de vloeibare wasmiddelen. Voor elk van deze "nieuwe" producten geldt een andere wasmiddeldosering. Met het oude doseerbekertje wordt altijd teveel gebruikt. Daarnaast blijkt een stelselmatige herhaling van de voorlichting nodig om te voorkomen dat de kennis over de voordelen van het zachte water bij de afnemers wegzakt. Gemeentewa-

terleidingen heeft het gemeentebestuur voorgesteld om structureel op de bedrijfsbegroting meer gelden te reserveren voor algemene publieksvoorlichting. M.J.

Beroep tegen boringen in IJsselmeer

UTRECHT - De Stichting Natuur en Milieu heeft samen met negentien organisaties beroep aangetekend bij de Raad van State tegen de verlenging van een boorvergunning voor het IJsselmeer. Op basis van de vergunning wil de NAM vier proefboringen naar olie of gas uitvoeren. Met dit beroep scharen de milieu-organisaties zich aan de zijde van de provincies Noord-Holland en Friesland, die eveneens bezwaar hebben aangetekend tegen de vergunningverlenging.

De vergunning is begin juli verlengd door de minister van Economische Zaken en betekent een ernstige bedreiging voor natuur, milieu en drinkwatervoorziening. Er moet rekening worden gehouden met vervuiling door olie en smeermiddelen van water en bodem, zowel door de reguliere booractiviteiten als door mogelijke calamiteiten. Ook de belangen van recreatie, landbouw en visserij zijn in het geding.

De boringen zijn strijdig met recente rijksnota's als het Milieubeleidsplan, het Natuurbeleidsplan, de Derde Nota Waterhuishouding en de Vierde Nota Ruimtelijke Ordening. Zij zijn bovendien in strijd met de internationale verplichtingen van Nederland voor de bescherming van wetlands: het IJsselmeer is aangemerkt als wetland dat van internationaal belang is voor watervogels.

Voor de duinen in Noord-Holland vormen de boringen in het IJsselmeer een indirecte bedreiging. In geval van vervuiling en calamiteiten zal de drinkwaterproductie vanuit het IJsselmeer gevaar lopen en zal wederom een beroep worden gedaan op het duingebied. Hierbij is een ernstige verdroging van de duinen te verwachten. M.J.

Pompstation

BLOEMENDAAL - Het Provinciaal Waterleidingbedrijf Noord-Holland gaat voortvarend verder met het saneren van een deel van haar waterwinactiviteiten in het duingebied. Op korte termijn zal het pompstation te Castricum worden gesloten en zullen de bouwwerken uit het duingebied worden verwijderd. Op langere termijn zal ook het pompstation te Bergen uit het duingebied worden verwijderd. M.J.

Forse kritiek MER-Zandvoort

UTRECHT - De Commissie voor de Milieueffectrapportage (CMER), bestaande uit een aantal onafhankelijke deskundigen op milieugebied, heeft forse kritiek geleverd op het Milieu-Effektrapport (MER) "Baanverlegging circuit Zandvoort". In dit MER worden de milieu-effecten beschreven van het hernieuwde racecircuit van Zandvoort. Hoewel de CMER van mening is, dat het MER voldoende informatie levert voor ver-

ZUID-HOLLAND

dere besluitvorming, zullen in die verdere besluitvorming nog heel wat (cruciale) vragen moeten worden beantwoord. De CMER heeft in haar Toetsingsadvies een groot deel van de kritiek van de Stichting Duinbehoud overgenomen.

Een eerste kritiekpunt van de CMER is de slechte leesbaarheid van het rapport (incl. de samenvatting) en de slechte illustratie die gebruikt zijn. Het rapport is hierdoor voor buitenstaanders slecht toegankelijk.

Ook heeft de CMER grote kritiek op de slechte uitwerking van het meest milieuvriendelijke alternatief in het MER. Het MER is op dit punt onduidelijk en onvolledig. Een verdere uitwerking van dit meest milieuvriendelijke alternatief zal nog moeten plaatsvinden in de verdere besluitvorming.

Grote vraagtekens zet de CMER bij de realiseerbaarheid van het hele plan aangezien in alle alternatieven en varianten de normen van de Wet Geluidhinder ruim worden overschreden. Zelfs bij het aanbrengen van hoge geluidswallen wordt de normen van de Wet Geluidhinder nog op 13 dagen per jaar overschreden. De Stichting Duinbehoud trekt hieruit de conclusie, dat in ieder geval drastisch geschrapt zal moeten worden in het raceprogramma van het hernieuwde circuit.

Ten aanzien van de verkeersproblematiek merkt de CMER op, dat dit aspect slechts uiterst summier is behandeld. Er wordt in het MER geen oplossing geboden voor de verkeersoverlast en de parkeerproblemen in Zandvoort en aangrenzende gemeenten tijdens autoraces. Evenmin is in het MER een goed openbaarvervoersalternatief te vinden. Voor de Stichting Duinbehoud is dit toetsingsadvies van de CMER een steun in de rug om door te gaan met haar acties tegen het circuit van Zandvoort. Zowel de verkeersoverlast als de geluidsoverlast zijn in de nieuwe plannen van Zandvoort voor het racecircuit onaanvaardbaar. M.J.

Kennemerduinen nu officieel Nationaal Park i.o.

OVERVEEN - Op 5 november j.l. heeft Staatssecretaris Gabor van Natuurbeheer officieel de instelling bekend gemaakt van het "Nationaal Park in oprichting Zuid-Kennemerland". Hiermee is de procedure in gang gezet om in Zuid-Kennemerland een echt "Nationaal Park" in te stellen.

Het betrokken gebied is 2090 ha groot en omvat het natuurgebied ten noorden van de Bloemendaalse Zeeweg bestaande uit de Kennemerduinen en de landgoederen Duinen Kruidberg, Heerenduinen, Midden-Heerenduinen en Slingerduinen. Met de instelling van het Nationaal Park i.o. is ook een Overlegorgaan in het leven geroepen. In dit Overlegorgaan zijn rijk, provincie, gemeenten, terreinbeheerders en terreineigenaren vertegenwoordigd. De taak van het Overlegorgaan is o.a. de opstelling van een "Beheers- en Inrichtingsplan" ter voorbereiding van de definitieve aanwijzing van het Nationaal Park. M.J.

Recreatie-enquete in Meijendel

WASSENAAR - Het Duinwaterbedrijf Zuid-holland (DZH) heeft in september een onderzoek gedaan naar de behoeften van de recreanten in Meijendel. Door 250 bezoekers te enqueteren moet een duidelijker beeld ontstaan hoe met een reeks van maatregelen in en rond Meijendel zo goed mogelijk tegemoet kan worden gekomen aan de behoeften en wensen van de bezoekers en tegelijkertijd de recreatie gespreid kan worden om de natuur te ontzien.

Deze ontwikkelingen staan los van het project dat de Stichting Duinbehoud heeft uitgevoerd en waarover in de vorige DUIN werd bericht. Dat neemt niet weg dat beide activiteiten prima op elkaar aansluiten en elkaar aanvullen. In haar persbericht zegt de DZH te denken over een minder dicht padennet en meer voorzieningen langs de randen, zoals langs de Van Alkemadelaan (in het westen van Meijendel).

M.T.

Solleveld beschermd natuurmonument

MONSTER/S-GRAVEZANDE - De duinen tussen Kijkduin en Hoek van Holland, ook bekend als Solleveld, zijn definitief aangewezen als Beschermd Natuurmonument. Dit besluit kwam een jaar nadat de Minister dit voornemen bekend had gemaakt. Deze aanwijzing heeft direct al een positief effect gehad voor het duingebied. Een vergunningsaanvraag van de NAM om ook hier seismisch onderzoek te doen (zoals in Berkheide een klein jaar geleden) werd geweigerd. Belangrijkste reden voor de weigering was voor de Minister het feit dat de NAM de mogelijke schade van het onderzoek niet duidelijk kon maken. Als men daar een duidelijker beeld van heeft, zal ongetwijfeld een nieuwe aanvraag volgen. M.T.

Fietspad 10 afgeblazen

DEN HAAG - "Ik zal aan Gedeputeerde Staten voorstellen het 'dossier fietspad 10' op te bergen en het voorstel niet in Provinciale Staten te brengen." Dit was de, voor Stichting Duinbehoud zeer verheugende, eindconclusie van de Gedeputeerde voor Verkeer en Vervoer van Zuid-Holland aan het eind van de commissievergadering van 12 oktober j.l. Deze stap betekent hoogstwaarschijnlijk het einde van de nu dertien (!) jaar durende discussie over fietspad 10. Trouwe lezers van DUIN zullen de discussie goed kennen; er is al vaak over bericht.

Het fietspad is zo omstreken omdat het dwars door de, zeer kwetsbare, Waalsdorperlakte loopt. Stichting Duinbehoud verzette zich al die tijd tegen het zonder meer aanleggen van het fietspad. Daarbij werden steeds drie argumenten aangedragen: de vergravingsschade door de aanleg, de schade die ontstaat omdat het pad de recreatieve zonering doorbreekt en

het feit dat goede alternatieven niet volwaardig zijn onderzocht.

Hier werd wel naar geluisterd, maar te weinig. Het plannen werden steeds weer wat aangepast, maar het ging daarbij slechts om de beperking van de aanlegsschade. Uiteindelijk is het niet mogelijk gebleken het fietspad aan te leggen zonder het duingebied daar te veel mee te belasten. Het is een dappere conclusie die de provincie Zuid-Holland heeft getrokken, want de hoeveelheid energie die in het project is gestoken speelde (hoe irrationeel het in feite is) ook mee. Het is een gelukkige beslissing want, zoals statenlid Meijer het uitdrukte: "We leggen nu geen pad aan waarvan we over twintig jaar gezegd zouden hebben: Hoe hebben we dat destijds, terwijl we in 1990 al zo bewust waren van de schade, toch nog kunnen doen?"

De Stichting Duinbehoud hoopt dat hiermee nu ook de weg wordt vrijgemaakt voor de verbetering van de andere, alternatieve, fietsroutes naar Meijendel. Dat is hard nodig, want verbeterde fietsverbindingen zijn noodzakelijk en maken het beter mogelijk het autogebruik in Meijendel terug te dringen (zie ook DUIN 90/3 pg. 19 e.v.). In september heeft de Stichting Duinbehoud daarover aan Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland een notitie aangeboden. Deze is een aanzet tot de ontwikkeling van een betere fietsverbinding met Meijendel, met name via de Buurtweg. Zo'n alternatief kan ook bijzonder goed ingepast worden in een nieuwe recreatieve zonering van Meijendel en sluit aan bij ontwikkelingen langs de binnenduintrand bij Roggewoning en Groenendaal. M.T.

MER verlengde landscheidingsweg

DEN HAAG - De procedure om te komen tot een Milieu-Effect-Rapport over de Verlengde Landscheidingsweg (VLW) is in september gestart. Hiermee is een nieuwe fase ingegaan in de al meer dan dertig jaar durende discussie over deze verbindingsweg tussen de twee autosnelwegen die uit de richting Leiden naar Den Haag lopen. Het zijn vooral de aanpassingen aan de huidige Landscheidingsweg, die een bedreiging vormen voor het duingebied. Deze Landscheidingsweg loopt nu voor een deel langs de Waalsdorperlakte en tussen de binnenduintrandgebieden Roggewoning en Groenendaal door. Na aanleg van de VLW wordt deze weg zeker twee keer zo breed. De Stichting Duinbehoud heeft daarom verzocht om in de studie ook nadrukkelijk te kijken naar de schade aan het duingebied en de binnenduintrand. Deze bestaat uit vergraving, grotere geluidsoverlast en uitstoot van schadelijke stoffen en een grotere ecologische barrière. M.T.

Plannen voor Coepelduinen

KATWIJK/NOORDWIJK - De Stichting Duinbehoud heeft een plan ontwikkeld om de binnenduintrand van de duinen tussen Katwijk en Noordwijk in te richten voor natuur en recreatie. Hiermee wil Duinbehoud inspelen op de mogelijkheden die het achterland daar biedt voor natuurontwikkeling. Bovendien wil ze tegelijkertijd voorkomen dat de recreatieschade in de Coepelduinen verder toe-

neemt door een leuk nieuw recreatiegebied langs de binnenduinrand. Grotere recreatieschade dreigt omdat zowel bij Katwijk als Noordwijk nieuwe woonwijken tot dicht bij het duin worden gebouwd.

Het plan is aangeboden aan de gemeentebesturen van Katwijk en Noordwijk, het provinciale bestuur van Zuid-Holland en het Ministerie van LNV. De Stichting Duinbehoud denkt dat er een grote kans is dat haar voorstellen worden uitgevoerd. In de volgende DUIN zal dieper op het plan worden ingegaan. M.T.

D

Zendmasten op Goeree

GOEDEREDE - Het zendstation in de Westduinen op Goeree zal worden vervangen door nieuwbouw en een ondergrondse uitbreiding. Hiermee lijkt de, overigens al zeer kleine, kans dat het zendstation uit de duinen wordt geplaatst, voorlopig verkeken. De Stichting Duinbehoud vreest extra schade aan het duingebied door de verbouwing, maar heeft nauwelijks de mogelijkheid om stappen te ondernemen. De verbouwing ligt namelijk reeds vast in het bestemmingsplan. Het Ministerie van Defensie heeft overigens verklaard dat zij verwacht dat de visuele hinder van het zendstation door de verbouwing vermindert. M.T.

Duingras

OOSTKAPELLE - In het Zeeuwse Oostkapelle worden koeien en paarden ingeschakeld om beschermde natuurgebieden te onderhouden. Vierhonderdvijftig hectare duinlandschap staat als gevolg van luchtvervuiling vol met duingras. Daardoor zijn andere plantensoorten in de verdrukking gekomen.

Met een subsidie van f 25.000,- op basis van het Natuurbeleidsplan willen de Watermaatschappij Zuid-west-Nederland (WMZ) en Staatsbosbeheer 25 ha van het gebied maaien en plaggen. Door het duingras te maaien en de bovenste humuslagen op sommige plekken te verwijderen, ontstaat er ruimte voor andere planten. De koeien en paarden moeten bewerkstelligen, dat de vegetatie in het gebied kort gehouden wordt, zodat die andere planten zich op langere termijn kunnen handhaven.

Tot in de jaren zestig stond er al vee in de duinen. Daarna groeiden de terreinen dicht. Vooral het waterwingebied Oranjezon werd verwaarloosd.

Volgens beheerder Gerard Wösten van de WMZ had de gemeente Middelburg bij het beheer van Oranjezon alleen aandacht voor waterwinning. De natuur kwam op de tweede plaats. M.J.

Uitstervende paddestoelen

OOSTKAPELLE - Speuren naar verdwenen zwammen. Dat is het thema van de nieuwe herfsttentoonstelling in het Zeeuws Museum Natuurhistorie. Als in een detective wordt de bezoeker meegevoerd door het duistere rijk van zwammen op zoek naar vele verdwenen paddestoelen. De titel van de tentoonstelling is "Laatste Der Hanekammen", een fantasierijke naam, maar helaas geïnspireerd door de bittere werkelijkheid. Onlangs is er een lijst verschenen met daarop 900 bedreigde zwammen, terwijl we in Nederland zo'n 3500 soorten kennen. Alarmerend genoeg om er een speurneus op te zetten: wie heeft dit op zijn geweten?

Oudere Nederlanders kennen hem nog wel, de hanekam. Vroeger kwam deze heerlijke paddestoel, die ook wel cantharel heet, massaal in onze bossen voor. In de herfst trokken velen erop uit om hem te plukken. Tegenwoordig verzamelen we alleen nog bramen. Zijn de bossen te droog voor ze geworden? Of net te nat? Missen ze de juiste bomen om mee samen te leven? Het heeft er allemaal mee te maken.

Voor veel zwammen is hun specifieke leefomgeving de afgelopen jaren drastisch veranderd. De grootste boosdoener voor de terugloop van zwammen, zo leert de expositie, is de luchtverontreiniging. Het zijn vooral zwammen die zich gespecialiseerd hebben op voedingsarme milieus, die het loodje leggen. Veel Nederlandse bossen zijn aangeplant op grond die te arm was voor de landbouw. Deze bossen zijn zeer geschikt voor symbionten: zwammen die samenleven met bomen. Via de wortels voorziet de boom de zwam van suikers, de zwam levert de boom mineralen en water en beschermt hem tegen parasitaire zwammen en bacteriën.

Als de boom aangetast wordt door luchtverontreiniging, heeft de zwam daarvan te lijden. Maar het werkt ook andersom: als de zwam te lijden heeft van nitraten in de bodem, krijgt de boom minder voeding. Precies dat is met de hanekam aan de hand.

De saprophyten, de paddestoelen die op dood materiaal leven, zoals bladeren en afgebroken takken, staan er gemiddeld beter voor. Maar ook binnen die groep worden een aantal soorten bedreigd, zoals de prachtige rode kelkzwam uit gemengde bossen.

De tentoonstelling zal tot eind januari 1991 te zien zijn in het Zeeuws Museum Natuurhistorie, Duinvlietweg 6 te Oostkapelle. Voor meer informatie: telefoon 01188 - 2620. M.J.

CDA en VVD nemen chaos voor lief

MIDDELBURG - Het CDA en de VVD in Provinciale Staten van Zeeland zien in de toeristische chaos die zich afgelopen jaar heeft voorgedaan langs de kust (o.a. massaal kamperen en parkeren in de duinen) geen aanleiding een discussie te beginnen over de vraag of Zeeland vol is. Voor beide partijen blijft de economische betekenis van het toerisme voorop staan. Andere partijen in de Staten vinden de problemen door de sterk gezwollen

toeristenstroom zo groot, dat de algemene promotie van Zeeland maar beter kan worden gestaakt. Dit bleek bij de afgelopen besprekingen over de Provinciale begroting 1991. Over de nadelige gevolgen van het toerisme, zoals illegaal kamperen in de duinen en de grote hoeveelheden zwerfvuil, deed gedeputeerde J.B. Ventevogel (CDA, toerisme) nogal luchthartig. Wel zal aan dit punt aandacht worden besteed in het binnenkort te verschijnen "tweede provinciaal beleidsplan recreatie en toerisme". M.J.

B

Dunes of the European Coasts

DEN HAAG - Op 17 oktober jl. is het eerste exemplaar van het boek "Dunes of the European Coasts" aangeboden aan de Directeur N.M.F. van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, drs. J.B. Pieters. Tijdens een door de European Union for Dune conservation and Coastal management (EUDC) georganiseerde bijeenkomst op het ministerie werd de betekenis van het boek voor beleid en beheer toegelicht door twee leden van de (Nederlandse) eindredactie, nl. dr. ir. J.A. Klijn en prof. dr. P.D. Jungerius. In zijn toespraak lichtte de heer Pieters het internationale natuurbesluit van de Nederlandse regering toe. Hierin speelt de bescherming van het Europese kustlandschap een belangrijke rol. De heer Pieters kondigde aan, dat het Ministerie van L.N.V. en de EUDC in 1991 gezamenlijk zullen werken aan de totstandkoming van een integraal beschermingsplan voor de Europese kustzone. Door een financiële bijdrage van het ministerie is het mogelijk gebleken het nieuwe boek (normale prijs f 150) gratis ter beschikking te stellen aan de leden van de EUDC. Zolang de (zeer beperkte) voorraad strekt, kunnen ook nieuwe leden hiervan gebruik maken. Voor nadere informatie: EUDC, Postbus 11059, EB Leiden, tel. 071-131800. A.S.

Europees congres

LEIDEN/GALWAY - Het 3e EUDC-congres zal plaatsvinden van 17 t/m 21 juni 1991 in de Universiteit van Galway (Ierland). Het thema is "Ecology, Geomorphology and Management for Conservation". De hoofdsessies zullen worden gehouden rond de vier genoemde deelthema's in zandige kustlandschappen. Er zal bijzondere aandacht zijn voor het typische duinlandschap van westelijk Ierland en Schotland, de machairs. Naast enkele workshops (wellicht o.m. over monitoring) en posterpresentaties zullen er exkursions zijn: op 19 juni naar de Burren en na het congres meerdaagse trips naar de kusten van Connemara, Donegal, Ulster en eventueel de Outer Hebrides. De kosten zijn zo laag mogelijk gehouden en er is een kortingsprijs voor EUDC-leden en voor studenten.

Schriftelijke kunt u informatie aanvragen bij: dr. T.G.F. Curtis, Wildlife Service, Sidmont Place, Bray, Co. Wicklow, Ireland. A.S.